

Fot-bla'e

INFORMASJONSBLAD FOR MEDLEMMENE I TRONDHEIM TURMARSJFORENING

NR. 4 – Desember 2024 – 41. ÅRGANG

*Riktig
God Jul!*

Kjære turmarsjvenner – nå daler snøen ned i skjul!

Det er i skrivende stund en skjønn vinterdag med -3 grader, tørr snø, sol (i noen timer) og «cheesy» å gå en tur, vil de som foretrekker Granka si. Men ikke jeg – fordi akkurat en sånn dag som i dag; den er det helt perfekt for turvandring. Å trives med det en bruker en tredel av livet sitt på er viktig! Å for ikke å snakke om hva vi kan prate om mens vi vandrer på tur. Jeg er rimelig sikker på at «den gode samtalen» er like herlig, alvorlig, artig og terapeutisk uansett hvor vi vandrer. **Utfordringen er hvordan får vi med oss flere på våre vandring?**

Men først skal vi kose oss i adventstida med musikk, konserter, tente lys, småkaker og hjemmesnekret brød som går i ovnen. En eller flere vandring skal vi også få tid til før jul.

Med et kort tilbakeblikk på 2024: Vinteren 2023/24 hadde foreningen stor aktivitet med mange styre-, komité-, informasjons- og arbeidsmøter i arbeid med Norgeslekene 2024. Materiell skulle kjøpes inn og løyper planlegges – engasjere frivillige, skape allianser og lage reklame for turmarsj. Dette krevde mange timers arbeid. Fredag16. august gikk «startskuddet» av for Norgeslekene 2024. Tinemarsjen på fredagskvelden hadde flest startende (201), mens Ormen Lange (169), Norgesmarsjen (161) og Trondheimsmarsjen (171) hadde tilnærmet likt antall gåere. Totalt startet 705 turmarsjere og alle fullførte. Økonomisk gikk vi med et lite overskudd.

Norgesmarsjen på lørdag 17. august kl. 15.00 ble åpnet av vår president Roy Tait og meg som leder. Kulturdirektør Ola By Rise, klippet snora og holdt en engasjerende åpningstale for hvor viktig turmarsj er. Nordenfieldske Grenader Compagnie startet marsjen og holdt takten for oss med sine trommer og vi fulgte etter dem. Flere hundre skuelystne publikummere fulgte etter oss igjen i samme marsjtakt og helt fram til Kristiansten festning. Der ble vi alle stående forventningsfulle. De gamle Grenaderer viste oss en spennende opptreden med «KRUTT og SALUTT». Dette var høydepunktet for de fleste. En drøm gikk i oppfyllelse. – Å så gøy det var for store og små!

Litt mer om våre frivillige: Mange «bodde» på skolen hele denne helga – og for ikke å glemme de som merket løyper, tok inn bånd eller bemannet rasteplasser, hvilken topp jobb alle gjorde. Andre rigget opp eller ned telt og strandflagg, pyntet med bjørkekviser og med norske flagg. Andre igjen som «styrte» trafikken til/fra parkering, eller rigget stoler og bord til kafeen i 2 etasjen. Det var ofte trangt om plassen på kafèen i 2 etg – der forpleiningen vår serverte mye godt både før og etter marsj. Mange av våre frivillige hadde flere roller og de ble nok slitne, men humøret var på topp. Vi er evig takknemlig for de frivilliges innsats. Uten de hadde vi nok ikke fått til dette arrangementet. Og vi takker alle våre samarbeidspartnere, alle deltakere og spesielt våre medlemmer og de 80 frivillige, som skapte det fantastiske arrangementet i Trondheim. Tilslutt takkes alle de tilreisende, som var med på og skapte et flott arrangement.

Høydepunktet høsten 2024 var nok reisen til Svalbard og som blant annet Mildred sa etterpå: *Min beste turmarsjtur*. Vi fikk også se isbjørn på jakt etter reinsdyr. Se tekst fra Magnus.

Hjertesukk: Hva må skje for at Turmarsjforeninga vår skal bli bedre til å rekruttere folk med på marsj? Det hjelper lite om fem melder seg inn om ti faller i fra av ulike grunner hvert år.

Julemiddag på Capri restaurant tirsdag 17.12.2024 kl. 19.00. Kontakt: Amanda, 91830022

Julemarsjen 2. juledag på Utleira skole. Tradisjonen tro; nisse og pose til barna.
Til slutt ønsker jeg alle en fredfull jul og ett riktig godt turmarsjår i 2025.

Brit – leder'n

Førjulsstemning

Julegrana på Torvet er ekstra flott i år. Høy, vakker og majestetisk står den der og skinner mot oss.

Det første snøfallet har forsiktig lagt seg over Trondheim, og når midtbyen lyser opp med tusenvis av julelys, da blir man lett nostalgisk, man minnes glad da man som barn så på juletretenningen på Torvet. En koselig tradisjon hvert år.

Alle butikkvinduene i byens gater var dekket med gråpapir. Etter den høytidelige seremonien på Torvet og julegrana var tent, var det også tradisjon å gå gjennom handlegatene. Her kunne man beundre de vakkert dekorerte butikkvinduene som akkurat hadde blitt avdekket. Som man koste seg!

Å komme i julestemning føles fint. Som voksen får jeg julestemning av snø. Særlig den typen snø som har kommet akkurat nå. Ikke for tett, ikke for våt, ikke for kald og stikkende heller. Bare lette, fine krystaller som legger seg på hustak, trær og gater. Dekker alt det stygge og grå. Demper alle lyder, som om verden blir pakket inn i en myk saueskinnsfell. Selv om snøen er kald, er det som om den likevel gjør verden varmere, lunere og tryggere.

Vi er snart midt i desember, og straks er jula over oss. Noen av oss elsker å begynne tidlig med juleforberedelsene, mens andre venter til siste uka. Uansett så er desember og julehøytiden ei tid for glede og forventninger, og når alt stresset har lagt seg, ei tid for å slappe av og kose seg med familie og venner.

Jeg sitter her med min blyant i luften og lytter til den vakre sangen som kommer fra radioen: «Deilig er jorden...»

Jeg ønsker dere alle en god og harmonisk jul.

- Ta godt vare på hverandre!

Hilsen Reidun Moe Reitan

Årsmøte i Trondheim Turmarsjforening 2025

Lørdag 15. februar 2025 kl. 18.00 i Trygghuset, Lade

(Gunnlaugsvei 13, Lade)

- Dagsorden
1. Åpning
 2. Valg av dirigent og referent
 3. Årsberetning 2024
 4. Regnskap
 5. Budsjett 2025
 6. Innkomne forslag
 7. Valg

Forslag som ønskes behandlet på Årsmøte, må avleveres i skriftlig form til styret senest torsdag 9. januar 2025.

Styret i TTMF

ÅRSFEST

Umiddelbart etter årsmøtet, ca kl. 19.00, blir det kombinert års-/komitéfest.

MENY: Middag med drikke og påfølgende kaffe og dessert.

Øl og mineralvann fås kjøpt.

Pris kr 200,- pr. person. / Styre- og komitemedlemmer kr 100,-.

Levende musikk.

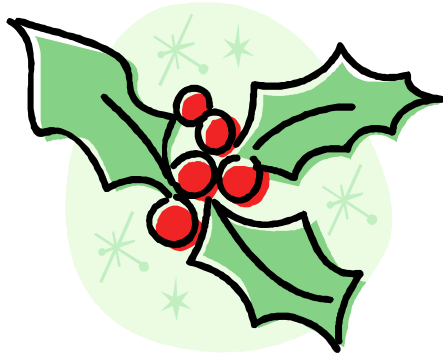
Utlodning.

Dans til levende musikk. Ta med godt humør!

*VI ØNSKER ALLE VÅRE MEDLEMMER MED EKTEFELLE ELLER
VENN(INNE) VELKOMMEN!*

Bindende påmelding til årsfesten innen lørdag 1. februar 2025 på liste i sekretariatet eller til Brit S. Isachsen (900 63 521) eller Anne Mette Hybertsen (992 94 317).

Styret i TTMF!

JULEMARSJ

2. juledag

på

Utleira skole

Start:	kl. 10.00-12.00	
Distanser:	5 og 10 km	
Siste innkomst:	kl. 14.00	
Startgebyr:	Voksne	50,-
	Barn	30,-
	Familie (mor + far + barn)	100,-

Medaljer!

Pose til alle barn!

**Dagens motto: La ribba få bein å gå på!
Ta vare på din fysiske og psykiske helse!**

Nissen kommer!

Arr.: Trondheim Turmarsjforening

TTMF på Svalbard 17.-23.09 2024

Trondheim Turmarsjforening arrangerte i september tur til Longyearbyen på Svalbard. Hovedformålet var å gå turmarsj der, men selvfølgelig gjorde vi mer enn det. Vi var jo ikke alene der. Det er omkring 2000 innbyggere i Longyearbyen, og de kommer fra 40 forskjellige nasjoner. Thailenderne og filippinere utgjør to store grupper. Det kreves ikke visum for å komme hit, og for å bo her, må man enten ha jobb eller forsørge seg selv på annen måte. De fleste innbyggere bor i senter av byen og i boligområdet som kalles «Beverly Hills».

Turdeltagerne foran hotellet i Longyearbyen.

Turen startet fra Værnes hvor 21 deltagere fra Trondheim møtte fem Steinkjerbygg som har gått mye turmarsj i Trondheim. Brit og en mann fra reisearrangør Brustad Busstrafikk delte ut billetter. Oppmøte var satt til 0725, men ble flyttet til 0750 ettersom de som kom med flytoget, ankom bortimot klokken åtte. Avgangen klokken 0925 ble overholdt, og vi kom til Gardermoen 1020 i henhold til planen. Der kom også en turdeltager fra Oslo. Etter en times opphold tok vi av, og klokken 1410 var tre times flytur unnagjort, og vi dumpet ned på Svalbard Lufthavn i Longyearbyen. Mens vi ventet på bagasjen, konstaterte vi at det ikke var taxfree på flyplassen. Forklaring på det fant vi senere.

På den 5 km lange bussturen til hotellet fikk vi litt guiding av sjåføren. John Munroe Longyear hadde bygd et hotell ute på neset ikke langt fra der flyplassen nå ligger, og derfor heter det stedet Hotellneset. Longyearbyen (Longyear City) ble anlagt i 1905 av det amerikanske selskapet Arctic Coal Co. og byen er oppkalt etter dets stifter, Longyear. Den omtales nå som Gamle Longyearby, og ligger på vestsiden av Longyearelva. Sjåføren hadde ikke sagt mange ordene før en dame bak i bussen begynte å supplere ham. Det var oslodamen. Han kjørte forbi en båthavn hvor en del av de mindre båtene som sto på land, var forlatt av eierne som hadde returnert til fastlandet. Inne i byen kjørte han over elva og oppover langs østsiden av den, forbi senteret med postkontoret og Nordpolen (der var

taxfreebutikken!) og fortsatte oppover til Nybyen hvor han snudde og kjørte til hotellet. På andre siden av elva hadde vi sett kirken, en kirkegård og "Huset" (tidligere forsamlingshus for arbeiderne). Før vi forlot bussen, fikk oslodamen, som viste seg å være aktiv som en sunnmøring, Brit til å endre tidspunktet for samling en av de kommende dagene, slik at hun kunne invitere med seg noen til lunch den dagen. Om kvelden klokken 1900 samlet vi oss til en 3-retters middag på hotellet.

Etter en rikholdig frokost (buffet) onsdag morgen, møttes vi utenfor hotellet klokken 0900. Der ventet en buss som skulle ta oss med på en to timers tur i Longyearbyen og omegn. Noe overraskende måtte vi betale 385 kroner per person. Kostnaden for turen var ikke inkludert i det vi betalte for «pakken».

Vi passerte ganske snart en gruppe hus som hadde vært hoteller under OL på Lillehammer i 1994. Så kjørte vi forbi sykehuset. De har ikke hjemmehjelp i Longyearbyen, så hvis du trenger langvarig hjelp, blir du sendt til fastlandet. Lengre oppe lå Studenthjemmet med 280 sengeplasser. De har også to barnehager her med til sammen 380 barn. Vi kjørte nedenfor flere rekker med boliger. 19. desember 2005 var det et snøras der. To døde, og 147 mistet sin bolig. Nå er det satt opp snøfangere i lien ovenfor boligene, og lengre ned er det bygget en høy og solid mur. Steinene til den er fraktet hit fra fastlandet fordi steinene på Svalbard er sprø.

Flere steder langs veiene ligger det rør med drikkevann, fjernvarme og kloakk. De ligger på påler fordi permafrosten går 20 meter ned i bakken, og det ville kreve dype grøfter dersom rørene skulle legges på frostfri dybde. Kloakkrørene spyles rene av og til, og spylevannet slippes ut på bakken, så der gror det godt. Barna får beskjed om ikke å leke der det er grønt.

Nybyen ligger godt ovenfor sentrum. Den er oppført rett nedenfor gruve 2B for at de som jobbet der, skulle ha kort vei til vaske- og klesskifterom samt bolig. Lengre ned i dalen er Fenken Lodge, hvor Tom Cruse bodde da han deltok i en filmproduksjon her. Fenken var opprinnelig funksjonærmesse for ugifte av begge kjønn og ble bygget i 1947. Fra Nybyen ser man over elva til Sverdrupbyen. Der er Arbeidermessa, og like bortenfor den ligger Jomfruburet - et sted hvor det bodde bare damer. Sverdrupbyen ble anlagt ved gruve 1B i 1938 for å skaffe boliger for gruvearbeiderne. Guiden fortalte at i 1943 skjød Tirpitz og Scharnhorst gruve 2 i brann og brannen varte til 1962. Hele Longyearbyen ble satt i brann av mannskap fra en av skipene, men Sverdrupbyen unngikk det. Guiden fortalte også at da et hus i Sverdrupbyen skulle brennes, mistet de kontroll over brannen på grunn av sterk vind, og det førte til at hele bydelen brant ned. Svalbardposten fra den tiden har en annen versjon av hendelsen. Der står det at bydelen ble brent ned i en kontrollert brannøvelse i juni 1985. Guiden fortalte at det hadde det vært fem gruver med til sammen 22 mil gruveganger i området.

Longyearbyens eldste postkontor nedenfor verdens nordligste kirke

Nedenfor Nybyen kjørte bussen over til andre siden av dalen og fortsatte nedover. Der passerte vi først Huset, som fungerte som nattklubb når barer og restauranter nede i byen stengte klokken to, og så passerte vi kirkegården før vi kom til Svalbard kirke - verdens nordligste. Den er alltid åpen så vi gikk inn og så oss om. Nedenfor kirken, nærmere elva, ligger en ei knøttlita bu som før andre verdenskrig var byens postkontor i tre år. Nå er den avstengt og har ingen møbler eller innredning bortsett fra de gamle

posthyllene på veggene.

Bortenfor kirken, i retning havnen, står en taubane som ble stengt i 1987. Guiden fortalte at den fraktet 400 kg per korg. Nå brukes lastebiler til den transporten. Det eksporteres 20 000 tonn kull per år – det meste til Tyskland som bruker den i smelteverkene.

For å redusere kullforbrenningens negative drivhusvirkning, bruker nå Energiverket (som ligger langs hovedveien fra flyplassen) 2500 liter dieselolje per time (norsk råolje raffinert i Sverige), til produksjon av strøm og fjernvarme. Men de har hatt store problemer med dieseldriften. Årsaken er at oljen, som kommer fra Nordsjøen og sendes til Sverige for destillasjon og behandling, inneholder forurensninger som ødelegger injektorene i motorene. De har fått hjelp fra forsvaret til å finne ut hvordan de skal takle dette. Hadde de spurt meg, kunne jeg ha fortalt dem hvordan vi i Marintek for over 40 år siden fant ut hvordan et slikt problem skal takles.

Jeg leste om dette problemet i Svalbardposten som var utlagt på biblioteket, og der sto det noe mellom linjene som tydet på at de heller ønsket å produsere strøm og varme med de kullfyrte kjelene og dampturbinene slik de gjorde før dieseldriften, for da ville det ha vært et argument for å fortsette kulldriften i gruve 7. Den graven er den siste det drives i, og den skal nedlegges neste år.

På vei oppover fjellsiden så vi tre rekker med hus. De først husene som sto der, ble kalt Hotell Venezia. De ble flyttet til byen i 1939. Så ble nye hus satt opp. Den øverste rekken (med best utsikt) omtales som Beverly Hills.

Lengre opp kom vi til Frøbanken som huser 1,2 millioner sorter frø. Den er plassert 400 meter under bakken, for der er temperaturen stabil på 3,7 kuldegrader hele året. Ikke langt unna dette ligger Trøndergruva. Der kan man se gruveinngangen som står igjen, etter noen trøndere som i 1901 gravde etter kull før Longyear kom hit. De fant ikke kull før økonomien satte en stopper for gravingen, og derfor dro de tilbake til fastlandet. Her oppe ligger gruve 3 som ble nedlagt i 1996, da den var utdrevet (tømt for kull).

Oppe på fjellet (Platåberget) sørvest for flyplassen, er det omtrent 100 antennesystemer

som omfatter mange lands overvåkningsutstyr for satellitter. Anlegget drives av Svalbard Satellite Station (SvalSat) som ble grunnlagt i 1997, og nå har omtrent 40 menn i driften her. Grunnen til at så mange land ønsker å ha overvåkingsanlegg for sine satellitter her, er at så langt nord er de polar-sirkulære satellittene synlige over horisonten hver gang de passerer Nordpolen. Det sendes store mengder data begge veier: Opp til satellittene for å styre dem, og fra satellittene og ned til jorden til forskjellig bruk. I 2004 ble det lagt fiberkabel til fastlandet for å kunne formidle data til og fra satellittene. Det er lagt to kabler for å sikre overføring av data til enhver tid. I januar 2022 (en måned før Russland angrep Ukraina) ble en av kablene skadet, og da var det godt å ha to.

Det er vei mellom SvalSat og flybussveien til byen, men den er stengt for offentligheten, så bussen snudde et godt stykke nedenfor toppen og gruve 3. Retur til hotellet ble lagt via kennelen for hundene som brukes til sledetrekking om vinteren. Litt lengre fremme, ved byens vannreservoar, sto et skilt som opplyste at det ikke var trygt å fortsette uten væpnet vakt. Nedbør, og vann som siger ut av breene, samles i dette reservoaret.

*Åse og Magnus foran
fareskilt og
drikkevannskilde*

Varselskiltet var trekantet med røde kanter på sort bakgrunn og med en hvit isbjørn midt på. Opprinnelig hadde skiltet hvit bakgrunn, som alle varselskilt skal

ha, men da var isbjørnen sort for at den skulle være synlig på skiltet, og sorte isbjørner er så uvanlige at skiltet ble endret.

Om kvelden hadde vi utflukt til Camp Barentz. Da kjørte bussen forbi kennelen og vannreservoaret og videre til vi så en bevæpnet mann på veien. Han var franskmann, men snakket norsk. Bak ham lå en lavvo bygget av trematerialer. (Bildet av lavvoen er dårlig fordi det regnet på linsen, men det er det eneste jeg har, og jeg synes bebyggelsen Camp Barentz var såpass original at jeg må vise det likevel.)

Lavvoen som var en utmerket restaurant

Før vi gikk dit, orienterte han oss om hvordan vi burde forholde oss hvis vi ikke ville risikere å bli bjørnemat. Han hadde en signalpistol som var beregnet på å skremme bjørner, men han hadde også et gevær med fire patroner i magasinet som ville være god å ha hvis ikke bjørnen forsto hintet med signalpistolen. I fjor måtte de skyte en isbjørn som kom ruslende inn i byen. For noen år siden hadde en bjørn svømt over Adventfjorden ute ved flyplassen, tatt seg inn på en campingplass og drept to hollendere, så man vet aldri hvor isbjørner kan dukke opp.

Inne i lavvoen hilste vi på enda en mann og en dame. De drev og lagde mat i ei gryte som hang over flammen midt i rommet. Langs ytterveggene sto det benker som vi ble bedt om å sette oss på. Så fulgte en kort orientering om at vi ville få servert maten, så vi skulle bare sitte stille. Vi ville også få bragt drikke når vi ba om det. Det var bare å velge mellom akevitt, øl og vin (og det var visst enda mer å velge i). Etter at vi hadde kommet i gang med spisingen, fortalte franskmannen litt humoristisk

Vakta som foredragsholder og servitør

innimellom serveringen om Spitsbergens historie samtidig som han viste kart og personer på et lerret. På 1500-tallet fikk Willem Barentz besøk av en dame som het Grill de Veer, fortalte han. Hun kom til Svalbard med båt på høstparten. Han inviterte henne til å bo hos seg til båten gikk. Det takket hun ja til, men oppdaget neste dag at båten hadde gått, og at neste båt gikk først på våren. Situasjonen endte godt, for det ble et par av dem, og de fikk flere barn. Lenge etter at det var blitt mørkt, kom bussen og hentet oss.

Gangbroen over Longyearbyelva

Vi hadde væpnet eskorte. Det var en mann og en dame. Sistnevnte, Signe, er datter til Amanda og Morten Selven. Hun er ansatt i et privat firma og har bodd i Longyearbyen i fem år. Mannen fortalte at når man inngår kontrakt om jobb i det offentlige, er det for tre år. Kontrakten kan fornyes for ytterligere tre år, men hvis man ønsker å fornye kontrakten enda en gang, må man ta to års pause - enten dra til fastlandet, jobbe i et privat selskap på Svalbard eller fordrive de to årene som man vil, bare man kan forsørge seg selv i den tiden.

Fredag fulgte vi reiseplanens oppsett med å rusle på egen hånd. Vi så oss omkring uten å ha noe bestemt mål. Vi hadde allerede oppdaget at vei 200 Hilmar Rekstens vei, som lå ikke så langt unna vårt hotell, var en av de få veiene som hadde navn. Den gikk fra museet, rett gjennom byen og opp til skolen og idrettshallen. Nesten alle veier hadde bare et nummer. Eventuelt navn eksisterte bare på folkemunne fordi det er enklere å referere til en vei, og å huske den, ved å bruke et navn. Når det blir anlagt en ny vei, får den bare et fortløpende nummer.

I dag fikk jeg vite at det ikke ble noe av "sunnmøringens" planlagte lunch. 2000 kroner ble for kostbart selv om lunchen besto av syv retter. Vi gjorde unna polhandelen og ruslet i andre butikker. Polet (Nordpolen) og forretningen ved siden av var blandt de få steder hvor jeg ikke så noen oppslag med anmodning om å ta av skoene før man gikk inn. Noen sa at vi måtte ta av skoene på hotellet hvor vi bodde, men jeg så ingen oppslag om det, så jeg gikk med skoene på både i gangen til hotellrommet og inne i spisesalen. Ellers så gikk vi rundt i byen. Det sto mange avskiltede og forlatte scootere der. Eierne var dratt til fastlandet, men det er ikke noe marked for brukte scootere i Longyearbyen.

Om kvelden gikk vi over den smale broen igjen, tok til høyre og kom til en restaurant som kalles Vinterhaven. Der hadde "sunnmøringen" vært og bestilt bord for hele turmarsjgjengen. Da vi satte oss ved langbordet, fikk vi en meny. Jeg ønsket å spise selkjøtt, men ble fortalt av servitøren at vi ikke kunne bestille noe av det som sto der, for hun som hadde bestilt bord for oss, hadde bestemt at alle skulle spise rensdyrstek. Begrunnelsen var at da ville det bli enklere

Lederen sammen med de væpnede vaktene

Torsdag ruslet vi i byen på egen hånd inntil vi skulle registrere for turmarsj. Den skulle starte 1630, men ble fremskyndet til 1500. Marsjen gikk over en smal bro, oppover mot taubanen og langs en gammel vei ovenfor de gamle taubanestativene som førte utover mot Hotellneset. (De står mellom den nye og den gamle veien fra flyplassen til byen.) Den gamle veien heter Burmaveien fordi den ble anlagt på samme tid som Kina anla en vei til Burma i 1938.

for restauranten. Om de øvrige gjestene i restauranten måtte spise det samme som oss, vet jeg ikke. Den rensdyrsteken jeg fikk, var det seigeste kjøtt jeg noen gang har spist. Det var ikke mulig å tygge kjøttet, så jeg måtte skjære det i små biter som jeg svelget. Jeg fikk en liten bit fra Åse, som satt på andre siden av bordet, og den var mør og god.

Til bords i Vinterhaven

Lørdag ruslet vi rundt i byen inntil klokken 1200. Da møttes vi ved hotellet og tok en IVV-marsj som startet med å krysse elva ved den nedre broen. Derfra gikk vi oppover forbi kirken og kirkegården. Der fortalte "sunnmøringen" om kirkegården. (Hun het Else Berit, hadde jeg nå fått vite, fordi vi hadde fått navneliste over deltagerne fra Brit). Else ble guide ved flere anledninger, for hun hadde vært i Longyearbyen syv ganger før. Lengre opp i dalen kom vi til Huset hvor vi gikk vi inn og slappet av med en enkel lunch på kaféen. Det var også en bistro der, hvor man kan få kjøpt vin til 5 500 kroner per flaske. Det enkleste måltidet på menyen er en seksretter. Etter Huset gikk vi over elva og inn på veien som fører fra Nybyen og nedover til sentrum. Underveis gikk vi nedenfor Nissegruva (gruve 2B) der barn kan legge ønske til julenissen før jul. Else hadde vært der, og kunne fortelle at et år var det en mann som la igjen et ønske om å få ny kone. Det førte til at hans kone forlot ham. Da kom det et tilbud fra en annen mann om at han kunne få overta hans kone.

På veien nedover passerte vi Funken Lodge. Else skulle oppom og undersøke om det var mulig å spise middag der. Det var det, men prisen var nok ikke akseptabel for turmarsjerne, men noen la inn et stopp der for å nyte noe i et glass før de returnert til hotellet.

Søndag klokken 0815 satt vi oss i en buss og ble kjørt til båthavnen. Der gikk vi ombord i katamaranen M/S Bard sammen med mange andre. Før avgang fikk vi orientering om sikkerheten ombord. Guiden viste hvordan man tok på en overlevelsedrakt. Dersom båten

ble utsatt for noe som gjorde at vi måtte forlate den, kunne vi gå inn i en flåte, men draktene var greie å ha dersom man havnet i sjøen. Uten overlevelsedrakt lever man ikke mange minuttene i den kalde sjøen.

Etter avgang fikk vi, fordelt utover turen, informasjon av en annen guide (en kvinne) om Svalbards historie. Ytterst i Adventfjorden satte båten kursen nordover. Utpå dagen var vi kommet så langt at vi så Pyramiden, et pyramidelignende fjell i Billefjorden, ca 50 km nord for Longyearbyen. Ved foten av fjellet er det en nedlagt gruveby. Den ble grunnlagt av svensker i 1910 og solgt til Sovjetunionen i 1927. På det meste var det over 1000 innbyggerne der, og de fleste var ukrainere. Den ble stengt i 1998 og er nå forlatt bortsett fra de elleve personene som er der og tar vare på bebyggelsen.

Mens vi var på vei innover Billefjorden, fortalte de som hadde kikkert, at de så en isbjørn som lå ved et elveutløp. For meg så det ut som en stor hvit sten, men reinflokkene holdt seg på god avstand fra den på begge sider, så det var kanskje en isbjørn der likvevel. Da har jeg i tilfelle sett en levende isbjørn.

Omtrent på denne tiden ble vi bedt om å gå til disken på hoveddekket. Der fikk vi en lunchpakke og noe å drikke som vi fortærte mens vi fortsatte innover Billefjorden. Aller innerst ligger Adolfbukta mellom Dickson Land og Bünsow Land. Der munner den 15 kilometer lange og 4 kilometer brede Nordenskiöldbreen ut. Midt i brefronten er det en landtunge. Fra 1896 til 2013

Nordenskiöldbrens bretunge

Fjellsider med uvanlig utseende

krympet brefronten nord for tungen ca 4,1 kilometer, og sør for tungen ca 3,5 kilometer. Båten gikk nær bretungen slik at vi fikk sett den skikkelig.

På vei utover fjorden så vi noen uvanlige formasjoner i fjellsidene.

En liten ting mot slutten: Hvis du kjører bil på Svalbard, er det 90% sannsynlighet for at det er en Toyota. De er nemlig eneste bilforhandler i byen og står for 90% av bilsalget her. Det er forholdsvis rimelig å kjøre, for bensinen kostet 15,80 kroner per liter da vi var der. Og siden jeg er inne på priser, kan jeg si litt om alkoholsalget. De

fastboende får Fjellsider med uvanlig utseendekjøpekort for en skattefri alkoholkvote hver måned. Moms har de ikke på Svalbard, så det hjelper på økonomien for innbyggerne, men prisene på varer var forholdsvis høye. De sto ikke noe tilbake for de på fastlandet.

Vi forlater Svalbard

vi måtte gå til samlebandet og hente bagasjen vår, gå gjennom tollen og så sjekke inn. Det medførte en ny lang marsj, og tiden gikk. Mens vi sto i kø for å sjekke inn, kom en funksjonær og sa at han skulle sikre at flyet ble holdt igjen hvis vi kom sent til utgangen. Etter å sjekket inn, gikk vi gjennom sikkerhetskontrollen og nådde flyet akkurat i tide. Da var det godt å få sette seg i flysetet. Flyturen til Værnes ble behagelig, men så ble det spennende. Ville bagasjen komme tidsnok til at vi kunne nå flytoget? Vi sprang det vi klarte og kom til perrongen fem minutter etter togavgang, men jeg har aldri vært så glad for at et tog var syv minutter forsinket. Vi ble med, ventet få minutter på bussen, og kom hjem like før midnatt. Det eneste som manglet for å gjøre turen perfekt, var stempeling for IVV fri på Gardermoen.

Magnus Småvik

Hei frivillige organisasjoner som tilrettelegger for friluftslivsaktiviteter eller bruker friluftsliv som del av sin virksomhet.

2025 er Friluftslivets år, og året åpnes 18. januar rundt i hele landet med *Hele Norge bålet*. Kommunen ønsker å markere åpningen av *Friluftslivets år* med et åpningsarrangement på Torget. Vi inviterer dere med dette til å bidra inn i arrangementet lørdag 18. januar på dagtid.

Friluftslivets år ønsker å inspirere deg til å:

Oppdage og ta vare på din nærnatur

Invitere andre ut

Prøve nye friluftslivsaktiviteter

Trondheim Turmarsjforening sammen med Støren Turmarsjforening med Magne og Kari arrangerer "Bålmarsj" med start 18. januar kl. 12 fra Bjørkmyra, Utleirahallen og mer info vil komme. Bålmarsjen bli deres marsj i Trondheim. Vi håper at flest mulig også kanskje nye grupper (Sylwia?) stiller opp. Se terminlisten for vinterserien.

20. oktober 2024

Trekningliste Vinnere TV-mangjen

Fraktkurv Extra Moholt	Ingrid Baliken
— " — Extra Risoolkan	Ann Mari Baliken.
— " — Rema 1000 Bromstad	Bjorn Borgen
Gavekort Capri	Anne Lysholm
Gavekort 500	Mildrid Solemsli
" 250	Anne Lysholm
" 250	Kjellvor Entesen.
Vin	Sillian Olsvik
Vin	Mary Hernes
Tur Sittestol	John Selven
— " —	Elin Verland
Grønn Barnegenser	Bodil Buhaug
Hvite ull strikkesokka.	Sissel Jahnes
Lilla " strikkesokka.	Roger Halsund
Svarte Soller	Ann Mari Baliken
Røde ull strikkesokka	Mie Estenstad
Pepperkakeleig	Mary Hernes
Handlenett	Amanda Selven
2 saftflasker	John Selven
The	Astrid Nordmark.
Belgiske Trøfler	Bent Johansen
Gjende kjeks/docastkuler	John Selven
Panneband Ran Traa.	Emma Watts
Serv./2 legg	Asgeir Sørensen
Serv/legg gavepakning.	Asgeir Sørensen
Perlepønt (jul-paste)	Brit Isaksen

Norgeslekene 2024 – Takk for oss!

Et stort arrangement er over og vi kan puste lettet ut; og her kommer en kort oppsummering av dagene i august. Jeg starter med å referere fra Forbundets blad TURMARSJNYTT nr. 3: *Det ble fine dager i Trondheim for de ca. 300 deltagerne som var med på en eller flere av de fire marsjene lekene bestod av. Stilig åpning fredagskveld på Rosenborg skole med tale av Trondheim Turmarsjforenings leder Brit S. Isachsen.*

Historikk: Norgeslekene er en aktivitet som kombinerer friluftsliv, helse og mosjon. Lillehammer, Mo i Rana, Steinkjer, Eidsvoll, Voss og Fredrikstad har hatt ansvaret for dette signaturarrangementet – nå var det Trondheim sin tur. Da vi ble tildelt lekene i 2022, var vi ikke helt klar over hva Norgeslekene egentlig var. Men i dag vet vi mye mer; På den ene siden har vi fått mye kunnskap som hvor mye planlegging og møtevirksomhet et slikt arrangement krever, i tillegg til de fysiske forberedelser våre frivillige la ned både før, gjennom og etter Norgeslekene. På den andre siden; vet vi også hvor moro det var å være arrangør i kafeen, i sekretariatet, i lotteriet, i løypene og på rasteplassene sammen de mange glade turmarsjere.

Fredagskvelden gikk lekens første marsj av stabelen, Tinemarsjen, mer enn 200 startet. Turen gikk på Lademoen med pittoreske områder som Svartlamo'n og Reina. Rasteplassen hos Elsa Sørflaten på Voldsminne ble fort fylt til trengsel av pratesalige vandrere. Hun hadde heldigvis gode hjelpere med seg, og det trengtes. Der det er hjerterom, der er det og husrom!

Lørdagsmorgen startet 169 deltakere på Ormen Lange-marsjen. De gikk gjennom

Leder Brit ønsker god tur på Ormen Lange 20,1 km

Midtbyen, ved Bakke bro og Royal Garden, langs Nidelva, Gamle Bybro med Lykkens Portal. Forbi ærverdige Britannia Hotel, Stiftsgården og Nidarosdomen, og selvsagt gjennom Bakklandet og videre opp bakkene og i mål på Rosenborg skole.

Lørdagsettermiddag kl. 15.00 startet Norgeslekene-marsjen (arrangert for 7ende gang), åpning av president Roy Tait og kommunaldirektør Ola By Rise, som klippet snor og holdt en flott tale for turmarsj. Han og kona Grete gikk hele marsjen sammen oss. Marsjen startet med Grenaderene i spissen, og vi «hang» taktfast med etter kompaniets

trommer. Publikum fulgte etter som en hale, fram til festning – hvor salutteringen fant sted. Spennende for store og små!

Nordenfjeldske Grenader Compagnie klar til avmarsj.

kunne gå inn i Hornemansgården og se på bildene fra inn- og utenlandsreiser, og de fleste gjorde det både for å tørke seg og for mimring. Willy Larsen hadde laget «collager» til foreningen vår.

Videre sitat fra TURMARSJNYTT nr. 3: *Stor takk til Trondheim Turmarsjforening for alt de hadde fått til på disse dagene og at de fikk vist oss byen sin på en utmerket måte.*

Slutt ord: Vi forventet ca. 400 deltakere, mens vi endte opp med 702 deltakere til sammen på de 4 marsjene våre. Kjempegodt jobba – og **Tusen takk** til alle som motiverte oss til å si JA til arrangementet. Det var over 80 funksjonærer i sving – de fleste aktive medlemmer fra foreningen vår var involvert. Alle som hadde meldt seg på deltok på informasjonsmøter, hvor de kunne velge hva og hvordan de ønsket å hjelpe til. Selve startskuddet for de frivillige gikk av stabelen 12.5.24 med felles bilde foran vårt starthotell Quality Augustin med 25 frivillige. Vi gikk en PV sammen og etter turen ble det samling med kaffe og vaffel på Lille Skansen før vi vandret videre. Neste fotoseksjon også med 25 frivillige, ble gjennomført en mandagsmorgen ved Gamle Bybro og vi ble foreviget under Lykkens Portal. Der sang vi selvsagt Nidelven Stille og vi vekket litt oppsikt hos turistene fra cruiseskipene som hadde begynt å komme til byen vår. - og så var vi alle i gang med de siste forberedelser til Norgeslekene 2024.

Nå ser vi framover til neste store reise til OL IVV i Tampere (Tammerfors) i Finland i august 2025. Utenom deltakelse i OL IVV, så fortsetter våre medlemmer å gå turmarsj rundt omkring i verden. Noen skal til Vasa og Fulda (IML) og andre skal til Belgia og Canada i 2026. Bare følg med og gjerne kom med innspill – vi har ingen begrensninger, bare muligheter framover.

Brit

Løypa gikk opp til bysentrums høyeste punkt, Kuhaugen – med en fantastisk utsikt over hele byen, Havna, Polet, politistasjonen – *slakteriet og resten tå jorda.* (Hans Rotmo, 1997)

Kortløypa gikk rett til mål, mens den lange løypa fortsatte videre til Tyholtårnet og så i mål.

Trondheimsmarsjen på søndagen ble og en flott tur, ifølge våre gjester fra fjernt og nært. Hovedrasten ved Torgkjerringen (Go'dagen), laget av billedhugger Tone Thiis Schjetne (1980) og vårt nye «partyfelt». Her hos Jorun og gjengen, tok de aller fleste seg en pause. Alle

Turmarsj andre juledag

Mens jeg andre juledag kjører langs veien for å komme til stedet hvor julenissen skal stå, tenker jeg på hvordan veiene på mitt hjemsted var da jeg var barn. De ble brøytet med snøplog trukket av en hest. Og de ble ikke strødd med sand, for det var bare to biler i bygda, og de ble ikke brukt hvis det var glatte veier, for vinterdekk var ennå et ukjent begrep. Den ene sto forresten på låven nesten hele året, og den andre ble heller ikke brukt hver uke. I tillegg til denne biltettheten fikk vi besøk av lensmannen og doktoren enkelte uker. Det var altså fullt mulig å bruke sparken, og den var god å ha når jeg hadde handlet mye og skulle bringe varene hjem.

Jeg forflytter meg nå med bil hvis jeg skal noe sted langt unna, men bonden kunne bruke sin spisslede når han skulle til kirken eller dra et sted hvor det foregikk noe høytidelig. Han og madamen lå i pels i en slede som lignet en pulk som sto på skinner. På det lille runde setet bak herskapet satt kusken med tømmene og tok seg av styringen av hesten.

Når jeg andre juledag kommer dit 5 og 10 km løypene skiller lag, parkerer jeg bilen et godt stykke inn på sideveien. Så tar jeg på nissedrakten. Klær skaper folk, sies det, og når jeg har fått på meg drakten, føler jeg meg faktisk som en endret person. Jeg tenker på at tradisjonen med en nisse som gir gaver til barn, er veldig gammel. På 300-tallet levde det i Tyrkia en biskop som het Nikolaus. I følge legenden var han en gavmild mann som var opptatt av å hjelpe de fattige og ga dem gaver. Han ble helgenen Sankt Nikolaus, og blir minnet 6. desember (Nilsmesse). Engelskmennene, som har det med å endre navn på folk og steder, har gitt ham navnet Santa Claus. Amerikanerne har gått et skritt lenger og kortet det ned til Santa.

Jeg tar posene med smågodt for barna og stiller meg i veikrysset. Når de minste turmarsjerne kommer, får de hver sin pose. En av dem spurte en gang hvor mine reinsdyr var. Nissen er jo en skikkelig løgner, så jeg svarte at de var på Voll gård for å spise og kvile seg slik at de var uthvilte til de skulle ta meg tilbake til Nordpolen. Han var fornøyd med svaret, mens de som var for store til å få pakke, smilte.

Så ble det en pause i passering av turmarsjere, og mine tanker for på flukt igjen. Jeg tenkte på da jeg var guttunge, og når det hadde snødd mye, måtte jeg måke vei til utedoen og klesstativet. Etter måkingen gikk jeg over veiene og sopte kantene med piasavakost slik at de ble pene å se på. Julaften var jeg ekstra nøye. Da hendte det at snømåkingen foregikk mens folk gikk i kirken. Når kirkeklokkene ringte, hørte jeg dem, og det skapte høytid for guttungen som strevde for at de andre i familien skulle kunne komme seg på do og at mor skulle kunne henge opp klær til tørk når julen var over. Strekingen mellom mine veier og naboens fjøs var for lang til at jeg orket å måke vei dit, så når vi skulle hente vann i fjøsgangen på gården om vinteren, før vi fikk innlagt vann i huset, ble det å ta skiene fatt.

En annen ting jeg tenkte på, er at første juledag var det nesten ingen som kunne "gå bort". Besøk hos familie og andre måtte vente til andre juledag. Nå drar folk dit de vil når de vil. Kanskje det ikke var så stort savn den gang at man ikke kunne gå bort denne ene dagen, for det var gjerne flere generasjoner i hvert hus, og barna var vel opptatt med gavene nissen hadde gitt dem julaften.

St. Nikalaus hadde ikke mobiltelefon, men det har dagens nisse. Når klokken nærmer seg 1230, ringer jeg sekretariatet og forhører meg om når de siste barna gikk ut og hvor mange de var. Når jeg er sikker på at det ikke kommer flere barn, går jeg bort til bilen og tar av nissedrakten.

Hvis du har kjente som har barn eller barnebarn, og du ønsker at de skal få en god opplevelse andre juledag, kan du invitere dem og barna med på turmarsj (si spasertur langs

merket løype!). Dere starter før klokken 1200, og etter marsjen kan dere spise vafler, drikke kaffe og prate mens barna koser seg med det de fikk av nissen. Har du ingen tilgjengelige barn i slekten lenger, kan du låne noen fra din nabo eller gode venner slik at du selv får oppleve noe nytt. Få gjerne de voksne med også! Enten du kommer med eller uten barn, ønsker jeg deg velkommen til julemarsj på Utleira andre juledag!

Hilsen Nissen

Trondheim Turmarsjforening

Vinterserien og litt til vinter 2024-25

Dag/ nr	Dato	Startsted	Merknad
Onsdag 7	18. des.	Myra idrettsanlegg	Vinterserie
Torsdag	26. des.	Utleira skole	Julemarsj
Onsdag 8	8. jan.	Utleira skole	Vinterserie
Onsdag 9	15. jan.	Myra idrettsanlegg	Vinterserie
Lørdag	18. jan.	Utleirahallen	Båldagen
Onsdag 10	22. jan.	Utleira skole	Vinterserie
Onsdag 11	29. jan.	Rosten skole	Vinterserie
Onsdag 12	5. feb.	Myra idrettsanlegg	Vinterserie
Onsdag 13	12. feb.	Rosten skole	Vinterserie
Onsdag 14	19. feb.	Charlottenlundhallen	Vinterserie
Onsdag 15	26. feb.	Utleira skole	Vinterserie
Onsdag 16	5. mars	Rosten skole	Vinterserie
Onsdag 17	12. mars	Myra Idrettsanlegg	Vinterserie
Onsdag 18	19. mars	Charlottenlundhallen	Vinterserie
Onsdag 19	26. mars	Utleira skole	Vinterserie

Starttid ti-trim: 18· Distanser 5 og 10 km

Startkontingent: kr. 20,-

Ti-trimmedalje i henholdsvis sølv/gull kan kjøpes etter 6/10 serieturer.

Kontaktpersoner er:

Brit Solli Isachsen: 900 63 521

Anne Mette Hybertsen: 992 94 317

Vår internettadresse: www.trondheim-turmarsjforening.org

Avslutningssalutt for Norgeslekene 2014. Vell blåst!

Foto: Bjarne

Redaksjonen i Fotbla'e består av:

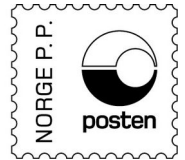
Redaktør	Bjarne Stangnes: bhstang@online.no	950 82 143
Journalist	Magnus B. Småvik: mbs@motorconsult.com	970 43 993
Journalist	Reidun Moe Reitan: reitanreidun@gmail.com	926 36 206

Giro for innbetaling av medlemskontingent for 2025 ligger med i bladet. Betalingen kan enten gjøres i sekretariatet på en turmarsj eller i nettbanken. Benyttes nettbanken så **husk å oppgi ditt navn i tekstfeltet for betalingsinformasjon.** Vi har ikke KID-nummer.

Neste utgave av Fotbla'e, 1-2025, kommer ut ca 10.03.2025. Ta mobil / kamera med på tur og del opplevelsene med oss andre. Siste frist er 1. marsj. Har du noe på hjertet så la oss få høre om det.

<http://www.trondheim-turmarsjforening.org>

Mottaker:

Avsender:

Trondheim Turmarsjforening

Postboks 5469

7442 Trondheim

Fot-bla'e

TRONDHEIM TURMARSJFORENING

Tilsluttet

Norges Turmarsjforbund

Postboks 5469, 7442 TRONDHEIM

Telefon: 900 63 521

Redaktør: Bjarne Stangnes

Trykking:

FAGTRYKK

